

Müşterilerden daha önce tahsil edilen tutarların müşterilere iade edilmeden araç finansmanına çevrilmesi sonucu tekrar BSMV yükümlülüğü doğup doğmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GİDER VERGİLERİ KANUNU
Özelge no	E-39044742-130[Özelge]-641050
Tarih	21.05.2025

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Defterdarlığı

Gelir Kanunları KDV-ÖTV Grup Müdürlüğü

Sayı : E-39044742-130[Özelge]-641050

21.05.2025

Konu : Müşterilerden daha önce tahsil edilen tutarların müşterilere iade edilmeden araç finansmanına çevrilmesi sonucu tekrar BSMV yükümlülüğü doğup doğmayacağı

...TASARRUF FİNANSMANI ANONİM ŞİRKETİNE

İlgi : ... tarih ve ... evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, 6361 sayılı Kanun kapsamında tasarruf finansmanı faaliyetinde bulunan şirketiniz tarafından üzerinde kayıtlı konut bulunan müşterilerinizden lehinize tahsil ettiğiniz

paralar üzerinden banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) hesaplayıp tahakkuk ettirdiğiniz, ancak bazı müşterilerinizin ilerleyen süreçlerde konut yerine araç almayı talep ettiği ve böylece bu müşterilerinizden daha önce tahsil ettiğiniz tutarların müşterilerinize iade edilmeden araç finansmanına çevrildiği belirtilerek, araç finansmanına çevrilen söz konusu tutarlar için tekrar BSMV yükümlülüğü doğup doğmayacağı hususunda görüş talep edilmektedir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında; "Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.

90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas iştigal konusu olarak yapanlar bu Kanunun uygulanmasında banker sayılırlar. ..." hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun mükellefi belirleyen 30 uncu maddesinde, BSMV'yi banka ve bankerlerle sigorta şirketlerinin ödeyeceği, matraha ilişkin 31 inci maddesinde ise BSMV'nin matrahının 28 inci maddede yazılı paraların tutarı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanunun, 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin (c) bendiyle 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (y) bendi, "İpotek finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 6362 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler ile konut finansmanı kuruluşları tarafından aynı Kanun kapsamında kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kullandırılan konut kredileri ile bu kredilerin refinansmanı dolayısıyla lehe alınan paralar." şeklinde değiştirilmiş olup, söz konusu değişiklik 28/12/2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklik uyarınca, kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olanların doğrudan kullandıkları konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar istisna kapsamı dışına çıkarılmak suretiyle konut kredilerinde istisna uygulamasına sınırlama getirilmiştir.

Öte yandan, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Konut finansmanı, konut edinmeleri amacıyla tüketicilere kredi kullandırılması, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, sahip oldukları konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullandırılması ve bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullandırılmasıdır. Konut finansmanı kuruluşları, konut finansmanı fonları ve ipotek finansmanı kuruluşlarının bu kredilere ve alacaklara dayalı

veya bunların teminatı altındaki işlemleri de bu kapsamdadır." hükmü bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 6361 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi, "Organizasyon ücreti: Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmesi kapsamında tasarruf finansman faaliyeti ve tasarruf fon havuzunun yönetimi karşılığında ödeyecekleri tutarı... ifade eder." hükmünü; 39/A maddesinin birinci fıkrası, "Tasarruf finansman sözleşmesi, belirli bir tasarruf tutarı ve dönemine bağlı olarak önceden belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi şartıyla konut, çatılı iş yeri veya taşıt edinimi için müşteriye finansman kullanma hakkı veren, şirkete ise müşteriye ait birikmiş tasarruf tutarını yönetme, geri ödeme ve finansman kullandırma yükümlülüğü ile organizasyon ücreti alma hakkı veren, faizsiz finansman esaslarına göre düzenlenen sözleşmedir." hükmünü, beşinci fıkrası ise "Tasarruf finansman sözleşmelerinde asgari olarak tutarlara, vadeye, organizasyon ücretine, gelir, maliyet ve masraflara, konut, çatılı iş yeri veya taşıt edinimine yönelik tasarruf etme ve finansman kullandırma dönem ve koşullarına, iade süre ve şartlarına, temerrüde, cayma hakkının kullanımına, sözleşmenin sona ermesine, feshine, mirasçılara intikaline, üçüncü taraflara devrine, tarafların hak ve yükümlülüklerine ilişkin hükümler yer alır. Şirketler tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamında taahhüt ettikleri yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Sözleşme kapsamında müşterinin bilgilendirilmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir." hükmünü amirdir.

Ayrıca, Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında tasarruf finansman sözleşmelerinde yer alması gereken asgari unsurlar düzenlenerek bunlar arasında sözleşme tutarı, organizasyon ücreti ve finansman konusuna ilişkin hükümler sayılmakta olup, aynı Yönetmeliğin 17 nci maddesinin onuncu fıkrasında, "Müşteri, tasarruf finansman sözleşmesinin tasarruf dönemi bitimine kadar konut, çatılı iş yeri veya taşıttan oluşan finansman konusunu bir defaya mahsus olmak üzere yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ileteceği talep ile değiştirebilir. Söz konusu talep şirketlerce en geç on beş iş günü içerisinde yerine getirilir. Finansman konusu değişikliklerinde müşteri tarafından sözleşme tutarının da değiştirilmesinin istenmesi durumunda sözleşme tutarının artırılması sonucunda ortaya çıkan farka isabet eden organizasyon ücreti ve oluşacak ek vergiler haricinde ilave bir ödeme talep edilemez." denilmektedir.

Konu hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile yapılan yazışma sonucu alınan 26/11/2024 tarihli ve 134878 sayılı yazıda, "6361 sayılı Kanun'un 'Tasarruf finansman sözleşmesi' başlıklı 39/A maddesinin beşinci fıkrası ile Yönetmelik'in 'Tasarruf finansman sözleşmesi' başlıklı 16'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında tasarruf finansman sözleşmelerinde yer alması gereken asgari unsurlar arasında sözleşme tutarı, organizasyon ücreti ve finansman konusuna ilişkin hükümler sayılmakta olup müşteri talebi doğrultusunda bahse konu hükümlerde yapılması planlanan değişiklikler neticesinde akdedilen sözleşmenin ilk sözleşmeden farklı olarak yeni bir sözleşme niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, sektör genelindeki yaygın uygulamalara bakıldığında, finansman

türü değişikliklerine ilişkin müşterilerce gerçekleştirilen taleplerin, şirketler tarafından yeni sözleşme veya önceki sözleşmeye ek sözleşme ihdas edilmek suretiyle karşılandığı hususu da bilinmektedir. ... Bu çerçevede, her ne kadar tasarruf finansman şirketlerince finansman konusunun değiştirilmesi işleminin yeni sözleşme niteliğinde olduğu değerlendirilse de söz konusu işlem sonucunda lehe para kalmasının/gelir doğmasının yalnızca sözleşme tutarının da artması halinde mümkün olabileceği değerlendirilmektedir." denilmektedir.

Bu çerçevede, tasarruf finansman şirketlerine ilişkin meri mevzuat uyarınca müşteri tarafından tasarruf finansman sözleşmesinin tasarruf dönemi bitimine kadar konut, çatılı iş yeri veya taşıttan oluşan finansman konusu bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilmekte olup, müşteri tarafından sözleşme tutarının da değiştirilmesinin istenmesi durumunda sözleşme tutarının artırılması sonucunda ortaya çıkan farka isabet eden organizasyon ücreti ve oluşacak ek vergiler haricinde ilave bir ödeme talep edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, 89 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinde de belirtildiği üzere, BSMV'de vergiyi doğuran olayın meydana gelmesi için bir muamele yapılması ve bu muamele sonucu lehe para kalması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Dolayısıyla BSMV'de her işlem tek başına bağımsız olarak dikkate alınmakta ve o işlem sonucu lehe alınan para vergilendirilmektedir. Diğer bir deyişle, bir işlem neticesinde gelir elde edilmemişse (lehe para kalmamışsa) BSMV'ye tabi bir matrah da bulunmamaktadır.

Buna göre, üzerine kayıtlı konutu bulunan tasarruf sahibinin konut edinimine yönelik tasarruf finansman sözleşmesinin tasarruf sahibinin talebi doğrultusunda bir defaya mahsus olmak üzere taşıt edinimine yönelik tasarruf finansman sözleşmesi şeklinde değiştirilmesi durumunda, ilave organizasyon ücretinin ortaya çıkması halinde bu organizasyon ücreti üzerinden sözleşmenin değiştirildiği tarih itibarıyla BSMV hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 17.09.2026